

CEZAYİR SAVAŞI'NDA İTAATSİZLİK HAKKI ÜZERİNE DEKLARASYON

121'LER MANİFESTOSU

DECLARATION ON THE RIGHT TO INSUBORDINATION IN THE WAR IN ALGERIA

THE MANIFESTO OF THE 121

Fransa'da son derece önemli bir hareket geliyor. Cezayir Savaşı'nda yeni bir dönüm noktasının, bizi, altı yıldan bu yana sürmekte olan krizi unutmaya değil, görmeye ittiği bir anda, Fransız ve uluslararası kamuoyunun daha iyi bilgilendirilmesi zorunludur.

Giderek daha çok Fransız, bu savaşa katılmayı reddettiği, ya da Cezayirli savaşıtlara yardımında bulunduğu için kovuşturmaya uğruyor, hapsediliyor, mahkûm oluyor. Bu insanların amaçları, karşı tarafça tahrif edildiği, ya da, aslında, görevleri bu insanları savunmak olanlarca durum masum gösterilmeye çalışıldığı için, genelde anlaşılama-maktadır. Ne var ki, iktidara karşı bu direnişin saygıya değer olduğunu ifade etmek yetmez. Onurları ve gerçeğe ilişkin düşünceleriyle hareket eden insanların protestosu olarak gündeme gelen bu direniş, içinde var olduğu koşulların ötesine geçen ve olayların başlangıç noktası ne olursa olsun, yeniden ele alınması gereken bir öneme sahiptir.

Cezayirliler açısından askerî ya da diplomatik araçlarla sürdürülen savaşta kesinlikle çift anlamlılık söz konusu değildir. Bu bir ulusal bağımsızlık savaşıdır. Peki bu savaş Fransızlar için ne anlam ifade ediyor? Bu, yabancı ülkeye karşı yürütülen bir savaş olarak görülebilir mi? Ancak Fransa toprakları hiçbir şekilde tehdit altında değildir. Daha da ötesi: bu savaş, artık Fransız olmamak için savaşmalarına rağmen, devletin kendilerini Fransız olarak değerlendirdiğini söylediği insanlara karşı yürütülmektedir. Bu savaşın bir fetih savaşı, üstelik ırkçılığın eşlik ettiği emperyalist bir savaş olduğunu söylemek de yetmez. Çünkü her savaş biraz böyledir, dolayısıyla çok anlamlılık devam eder.

Gerçekte devlet, temel bir tecavüzü ifade eden bir kararla, önce en temel insanlık onuru için, nihayet bağımsız bir devlet olarak tanınmayı istediği için ayaklanmış, ezilen bir halka karşı, kendisinin de poliseye operasyon olarak tanımlandığı bir eylemi yerine getirmek amacıyla bütün sınıflardan yurttaşları seferber etti.

Ne bir fetih savaşı, ne bir "ulusal savunma", ne de bir iç savaş olan Cezayir Savaşı, giderek, sivil iktidarın bile, sömürge imparatorluklarının genel olarak dağıldığının bilincine vararak, bu sürecin anlamını kabul etmeye hazır görünmesine rağmen, ayaklanma karşısında geri çekilmeyi reddeden ordu ve bir kastın özel eylemi haline gelmiştir.

Bugün bu caniyane ve saçma savaşı besleyen esas olarak ordunun iradesidir ve bazı yüksek devlet temsilcilerinin oynamasına izin verdikleri politik rol sayesinde ordu, bazen açıkça ve zor kullanarak, her türlü yasallıktan uzak davranarak, bütün ülkenin kendisine emanet ettiği hedeflere ihanet ederek bütün ulusu lekelemekte ve hatta yurttaşları, kışkırtıcı ve alçaltıcı bir eylemde kendi emri altında suç ortaklığına zorlayarak, ulusu sapkınlık tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Fransız militarizminin, Hitler rejimi yıkıldıktan 15 yıl sonra, bu nitelikte bir savaşın gereklerine göre, yeniden işkence uygulamasına geçtiği ve işkenceyi Avrupa'da bir tür kurum haline getirdiğini anımsatmak gerekir mi?

Bu koşullar altında birçok Fransız, geleneksel değerler ve sorumluluktan kuşku duymaya başlamıştır. Belli koşullar altında utanç verici bir boyun eğiş olan sivil ihanet nedir? İhaneti reddetmenin kutsal bir görev olduğu, "ihanel" in gerçeği cesaretle benimseme anlamına geldiği durumlar yok mudur? Ve eğer ordu, onu ırkçı ve ideolojik bir egemenlik aleti olarak kullananların isteği doğrultusunda varlığını, demokratik kurumlara karşı açık, ya da gizli bir isyanla koruyorsa, bu durumda orduya karşı isyan yeni bir anlam kazanmaz mı?

Vicdan sorunu bu savaşın başından itibaren vardı. Savaşın uzamasıyla birlikte, vicdan sorununun, itaatsizlik, firar, Cezayirli özgürlük savaşçılarına yardım ve destek gibi somut biçimlere bürünmesi normaldir. Bu biçimler, bütün resmî partilerin dışında, bu partilerin yardımı olmaksızın ve nihayet bu partilerin muhalefetine rağmen gelişmiştir. Bir kez daha: saptanmış çevreler ve şiarların dışında, yeni duruma uygun eylem ve mücadele biçimleri arayan ve bulan bir direniş bilinci kendiliğinden gelişmiştir. Bu bilincin anlamını ve gerçek taleplerini kabul etmeme konusunda politik gruplara kamuoyu oluşturan gazeteler, ister uyumsuzluktan, ister ideolojik korkaklıktan, isterse de ulusal ve ahlâki önyargılar nedeniyle olsun, anlaşmışlardır.

İmzacılar, bugün (çeşitli) bireysel serüvencilik "faits divers"i (olguları) olarak ortaya koyulamayacak eylemler üzerine herkesin konuşabileceği düşüncesiyle; konumları ve amaçları gereği, insanlara, böylesi ağır sorunlar karşısında kişisel karar verme hususunda öğütte bulunmak için değil, bu insanları yargılamak üzere kürsüde oturanlardan, sözcük ve değerlerin belirsizliğinin kendilerini etkilemesine izin vermemeleri isteminde bulunmak düşüncesiyle aşağıdaki açıklamayı yapmışlardır:

-Bizler, Cezayir halkına karşı silah kullanmayı reddedenlerin bu tavrına saygı duyuyor ve bu tavrı haklı buluyoruz.

-Bizler, ezilen Cezayirlilere, Fransız halkı adına yardım ve destek sunan Fransızların tutumunu saygıyla karşılıyor ve haklı buluyoruz.

- Sömürgeci sistemin yok edilmesine katkıda bulunan Cezayir halkının davası, bütün özgür insanların davasıdır.

A very important movement is developing in France, and it's necessary that French and international opinion be better informed about it at a moment when a new phase in the War in Algeria must lead us to see, and not to forget, the depth of the crisis that began six years ago.

In ever greater numbers, French men and women are pursued, imprisoned, and sentenced for having refused to participate in this war, or for having come to the assistance of the Algerian fighters. Distorted by their adversaries, but also softened by those who have the obligation to defend them, their reasons, for the most part, are not understood. Nevertheless, it isn't enough to say that this resistance to public authority is respectable. As a protest by men wounded in their very honor and in the idea they have of the truth, it has a meaning that goes far beyond the circumstances in which it is affirmed, and which it is important to grasp, however the events turn out.

For the Algerians the struggle, carried out either by military or diplomatic means, is not in the least ambiguous. It is a war of national independence. But what is its nature for the French? It's not a foreign war. The territory of France has never been threatened. But there's even more; it is carried out against men who do not consider themselves French, and who fight to cease being so. It isn't enough to say that this is a war of conquest, an imperialist war, accompanied by an added amount of racism. There is something of this in every war, and the ambiguous nature of it remains.

In fact, in taking a decision that was in itself a fundamental abuse, the State in the first place mobilized entire classes of citizens with the sole goal of accomplishing what it called a police action against an oppressed population, one which had never revolted except due to a concern for its basic dignity, since it demands that it at last be recognized as an independent community.

Neither a war of conquest nor a war of "national defense," nor a civil war, the war in Algeria has little by little become an autonomous action on the part of the army and a caste which refuse to submit in the face of an uprising which even the civil power, aware of the general collapse of colonial empires, seems ready to accept.

Today, it is principally through the will of the army that this criminal and absurd combat is maintained; and this army, by the important political role that many of its higher representatives have it play — at times acting openly and violently outside any form of legality, betraying the ends confided in it by the nation — compromises and risks perverting the nation itself by forcing the citizens under its orders to become the accomplices of a seditious and degrading action. Must we be reminded that fifteen years after the destruction of the Hitlerite order, French militarism has managed to bring back torture and restore it as an institution in Europe.

It is under these conditions that many French men and women have come to put in doubt the meaning of traditional values and obligations. What is civic responsibility if, in certain conditions, it becomes shameful submission? Are there not cases where refusal is a sacred obligation, where "treason" means the courageous respect for the truth? And when, by the will of those who use it as an instrument of racist or ideological domination, the army shows itself to be in open or latent revolt against democratic institutions, does not revolt against the army take on a new meaning?

This moral dilemma has been posed since the beginning of the war. With the war prolonging itself, it is only normal that with greater frequency these moral choices are concretely made in the form of increasingly numerous acts of insubordination and desertion, as well as those of protection and assistance to Algerian fighters. Free movements have developed on the margins of all the official parties, without their assistance and, finally, despite their disavowal. Outside of pre-established frameworks and orders, by a spontaneous act of conscience, once again a resistance is born; seeking and inventing forms of action and means of struggle in a new situation where, either by inertia or doctrinal timidity, either due to nationalist or moral prejudices, political groups and journals of opinion agree not to recognize the true sense and requirements.

The undersigned, considering that each of us must take a stand concerning acts which it is from here on in impossible to present as isolated news stories; considering that whatever their location and whatever their means, they have the obligation to intervene; not in order to give advice to men who have to make their own decision before such serious problems, but to ask of those who judge them to not let themselves be caught up in the ambiguity of words and values, declare:

We respect and judge justified the refusal to take up arms against the Algerian people.

We respect and judge justified the conduct of those French men and women who consider it their obligation to give aid and protection to the Algerians, oppressed in the name of the French people. The cause of the Algerian people, which contributes decisively to the ruin of the colonial system, is the cause of all free men and women.

Arthur Adamov, Robert Antelme, Georges Auclair, Jean Baby, Hélène Balfet, Marc Barbut, Robert Barrat, Simone de Beauvoir, Jean-Louis Bedouin, Marc Beigbeder, Robert Benayoun, Maurice Blanchot, Roger Blin, Arsène Bonnefous-Murat, Geneviève Bonnefoi, Raymond Borde, Jean-Louis Bory, Jacques-Laurent Bost, Pierre Boulez, Vincent Bounoure, André Breton, Guy Cabanel, Georges Condominas, Alain Cuny, Dr Jean Dalsace, Jean Czarnecki, Adrien Dax, Hubert Damisch, Bernard Dort, Jean Douassot, Simone Dreyfus, Marguerite Duras, Yves Ellouet, Dominique Eluard, Charles Estienne, Louis-René des Forêts, Dr Théodore Fraenkel, André Frénaud, Jacques Gernet, Louis Gernet, Edouard Glissant, Anne Guérin, Daniel Guérin, Jacques Howlett, Edouard Jaguer, Pierre Jaouen, Gérard Jarlot, Robert Jaulin, Alain Joubert, Henri Krea, Robert Lagarde, Monique Lange, Claude Lanzmann, Robert Lapoujade, Henri Lefebvre, Gérard Legrand, Michel Leiris, Paul Lévy, Jérôme Lindon, Eric Losfeld, Robert Louzon, Olivier de Magny, Florence Malraux, André Mandouze, Maud Mannoni, Jean Martin, Renée Marcel-Martin, Jean-Daniel Martinet, Andrée Marty-Capgras, Dionys Mascolo, François Maspero, André Masson, Pierre de Massot, Jean-Jacques Mayoux, Jehan Mayoux, Théodore Monod, Marie Moscovici, Georges Mounin, Maurice Nadeau, Georges Navel, Claude Ollier, Hélène Parmelin, José Pierre, Marcel Péju, André Pieyre de Mandiargues, Edouard Pignon, Bernard Pingaud, Maurice Pons, J.-B. Pontalis, Jean Pouillon, Denise René, Alain Resnais, Jean-François Revel, Paul Revel, Alain Robbe-Grillet, Christiane Rochefort, Jacques-Francis Rolland, Alfred Rosner, Gilbert Rouget, Claude Roy, Marc Saint-Saëns, Nathalie Sarraute, Jean-Paul Sartre, Renée Saurel, Claude Sautet, Jean Schuster, Robert Scipion, Louis Seguin, Geneviève Serreau, Simone Signoret, Jean-Claude Silbermann, Claude Simon, René de Solier, D. de la Souchère, Jean Thiercelin, Dr René Tzanck, Vercors, Jean-Pierre Vernant, Pierre Vidal-Naquet, J.-P. Vielfaure, Claude Viseux, Ylipe, René Zazzo.

1960 sonbaharı itibarıyla Cezayir'deki savaş altı yıldır sürmekteydi. Yenilgiler, katliamlar ve işkenceye rağmen FLN güç kazanıyor ve Fransa'da muhalefet büyüyordu. Resmî solun, özellikle de barış çağrısı yapmak üzere kitlesel eylemler düzenlemekte ısrar eden Fransız Komünist Partisi'nin (PCF) görece çekingenliği, aktif biçimde FLN'yi destekleyen bağımsız sol çevreler tarafından telafi ediliyordu. Liderliğini Sartre'ın çevresinden Francis Jeanson ve partisi olmayan komünist Henri Curiel'in yaptığı porteurs de valise (valiz taşıyıcılar) Cezayirli-ler için silah, adam, para ve belge taşıdı. Grubun Jeanson Ağı ismiyle anılan çekirdek kadrosu tutuklandı ve 6 Eylül 1960'ta mahkeme karşısına çıkarıldı.

Bir önceki gün, 121'ler Manifestosu (orijinal imzacı sayısından) olarak anılacak metin yayınlanmıştı. Ancak bu, okunmaktan ziyade hakkında yazılanların okunduğu bir doküman oldu; yer alacağı iki dergiden birine el kondu diğeri, Sartre'ın Les Temps Modernes'i ise, hükümetin sansürlemesi sonucu, metnin olacağı yerde iki boş sayfayla çıktı. Hükümet sansürü devam etti. Manifesto'nun ardından, başkaldırıya davet edenler için ağır cezalar yürürlüğe kondu: insanlar işlerini kaybetti, kariyerleri geçici süre durduruldu.

Orijinal metin Maurice Blanchot tarafından kaleme alındı ve Claude Lanzmann da dahil olmak üzere birçok kişi tarafından revize edildi. Manifestoyu imzalamak isteyenlerin sayısı 121'den fazla olsa da, yayımcı Jerome Lindon "kulağa hoş geldiğini" düşünerek, imzaları resmî olarak bu sayıda bırakmaya karar verdi.

By the fall of 1960 the war in Algeria had been going on for six years. Despite defeats, massacres and torture, the FLN was gaining in strength, and opposition in France was growing. The relative timidity of the official left, in particular the French Communist Party (PCF), which insisted on mass actions calling for peace, was offset by circles of independent leftists who actively supported the FLN. Led by one of Sartre's lieutenants, Francis Jeanson, and the communist without a party, Henri Curiel, the porteurs de valise (valise carriers) ferried arms, men, money and papers for the Algerians. Called the Jeanson Network, the heart of the group had been arrested and was to go on trial on September 6, 1960.

The day before, the text of what was to come to be known as the Manifesto of the 121 (after the number of original signatories) was released. But it was a document more read about than read since – of the journals in which it was to appear, one was seized, and the other, Sartre's Les Temps Modernes, came out with two blank pages in its place, the result of government censorship. The government didn't stop at censorship. As a result of the manifesto, they put in place stiff penalties for those calling for insubordination; jobs were lost and careers temporarily shut down.

The text was originally the work of Maurice Blanchot, and was revised by several others, including Claude Lanzmann. Though more than 121 were to sign the manifesto, the publisher Jerome Lindon decided to officially stop at that number because: "it sounds nice."

**NEVER
AGAIN!**

*Apology and
Coming to Terms
with the Past*

**BİR DAHA
ASLA!**

*Geçmişle
Yüzleşme
ve Özür*